Polasaí Bí Cineálta Scoile chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi

Polasaí Bí Cineálta chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi

Ghlac Bord Bainistíocht Gaelscoil Ghrainne Mhaol an polasaí seo a leanas chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Comhlíonann an polasaí seo go hiomlán ceanglais *Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna* 2024.

Aithníonn an Bord Bainistíochta go gcuireann iompraíocht bhulaíochta as do chearta an linbh mar a leagtar amach i gCoinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh. Tá freagracht orainn go léir, mar phobal scoile, oibriú le chéile chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi agus chun déileáil leis an tionchar diúltach a bhíonn ag iompraíocht bhulaíochta.

Táimid tiomanta do chinntiú go gcoinnítear gach scoláire a fhreastalaíonn ar ár scoil saor ó dhíobháil agus go bhfuil folláine ár scoláirí chun tosaigh i ngach rud atá á dhéanamh againn. Aithnímid an tionchar diúltach a d'fhéadfadh a bheith ag iompraíocht bhulaíochta ar shaol ár scoláirí agus táimid tiomanta go hiomlán d'iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Deimhnímid go ndéanfaimid, i gcomhréir lenár noibleagáidí faoi reachtaíocht chomhionannais, gach beart atá indéanta de réir réasúin chun ciapadh scoláirí nó baill foirne a chosc ar aon cheann de na naoi bhforas a shonraítear: inscne, stádas sibhialta, stádas clainne, claonadh gnéasach, reiligiún, aois, míchumas, cine agus a bheith mar bhall den Lucht Siúil.

Sainmhíniú ar an mbulaíocht

Tugtar sainmhíniú ar an mbulaíocht in *Cineáltas: Plean Gníomhaíochta ar an mBulaíocht agus Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna* mar iompraíocht spriocdhírithe, ar líne nó as líne a dhéanann dochar. D'fhéadfadh an dochar a dhéantar a bheith fisiciúil, sóisialta agus/nó mothúchánach. Leanann iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh thar thréimhse ama agus bíonn neamhchothroime cumhachta i gceist ann sa chaidreamh idir beirt nó grúpaí daoine sa tsochaí. Tugtar an sainmhíniú mionsonraithe i gCaibidil 2 de ghnásanna Bí Cineálta.

Ní mór do gach scoil polasaí Bí Cineálta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm ina leagtar amach conas a chuireann pobal na scoile cosc ar iompraíocht bhulaíochta agus conas a théann sé i ngleic léi. Déantar foráil i gCód Iompraíochta na scoile do straitéisí chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí nach iompraíocht bhulaíochta í.

Mír A: Forbairt/athbhreithniú ar ár bpolasaí Bí Cineálta chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi

Tugadh deis do gach ball dár bpobal scoile ionchur a bheith acu i bhforbairt/athbhreithniú an pholasaí seo.

	Dáta an Chomhairliúcháin	Modh comhairliúcháin
Foireann na Scoile	07/03/2025	Leath lá togtha chun dul i ngleic le Bí Cineálta. Plé agus caint rialta ag cruinnithe foirne. Ceistneoir tugtha don fhoireann ar fad.
Scoláirí	Aibreáin 2025	Ceistneoir tughtha do na scoláirí Plé leis na paisti maidir le bullaíocht
Tuismitheoirí	Marta 2025	Ceistneoir curtha chuig na tuismitheoirí
Bord Bainistíochta	Bealtaine 2025 Bealtaine 2026	Polasaí faomhaithe ag an mBord Bainistíochta Athbhreithniú déanta ar an bpolasaí
Pobal na scoile i gcoitinne (de réir mar is cuí mar shampla tiománaithe bus)		
An dáta is déanaí a ndearnadh athbhreithniú ar an bpolasaí: **Bealtaine 2026**		

Mír B: Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc

Leagtar amach sa mhír seo na straitéisí coisctheacha a úsáidfidh an scoil. Ina measc sin tá straitéisí atá dírithe go sonrach ar iompraíocht bhulaíochta ar líne a chosc, iompraíocht bhulaíochta homafóbach agus trasfhóbach, iompraíocht bulaíochta ciníche, iompraíocht bulaíochta gnéasaí agus ciapadh gnéasach de réir mar is cuí.

Cultúr agus Timpeallacht:

- Tá cultúr agus timpeallacht scoile dearfach agus ionchuimsitheach fíorriachtanach chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Déanann Gaelscoil Ghráinne Mhaol cinnte go bhfuil timpeallacht na scoile ina spás ina mothaíonn scoláirí agus baill foirne na scoile muintearas agus ina mothaíonn siad go bhfuil siad sábháilte, nasctha agus go bhfuil tacaíocht á fáil acu.

- **Caidrimh Dhearfacha idir Foireann agus Daltaí a Chothú:** Spreagann GSGM caidrimh chroíúla, thacúla, agus mheasúla idir gach ball foirne agus daltaí. Nuair a bhraitheann daltaí go bhfuil siad ceangailte le daoine fásta sa scoil agus go bhfuil tacaíocht á fáil acu, is mó an seans go mbraitheann siad sábháilte agus go dtuairiscíonn siad imní.

- **Luachanna Lárnacha a Bhunú agus a Leabú:** Sainmhínítar go soiléir agus cuirtear i bhfeidhm go comhsheasmhach luachanna dearfacha lárnacha ar nós meas, cineáltas,

comhbhá, cuimsitheacht, agus freagracht ar fud na scoile. Tá na luachanna seo le feiceáil i seomraí ranga, i hallaí, agus i dtionóil scoile, agus iad a chomhtháthú isteach sna hidirghníomhaíochtaí laethúla.

- Téann foireann ceannaireachta na scoile i gcion ar chultúr na scoile agus leagann sí síos na caighdeáin agus na hionchais do phobal na scoile nuair atáthar ag cosc iompraíocht bhulaíochta agus ag dul i ngleic léi. I nGaelscoil Ghrainne Mhaol tá béim i gcónaí ar chineáltais, ar ionbhá agus meas. Múintear do na páistí gur scoil chineálta í Gaelscoil Ghráinne Mhaol agus go léirímíd cineáltas dá chéile i gcónaí lenár bhfocal, lenár lámha agus lenár gcosa.
  .
- I nGaelscoil Ghráinne Mhaol tá Cleachtas Aisiríoch i bfheidhm tríd na scoile ar fad chun a chinntiú go bhfuil an caidreamh idir gach ball de phobal na scoile bunaithe ar mheas, cúram, ionracas agus muinín.
- Tá cumarsáid oscailte idir an pátrún, boird bhainistíochta, foirne scoile, scoláirí agus a dtuismitheoirí a chabhraíonn chun cur chuige i gcomhar agus freagrachtaí comhroinnte a chothú maidir le hiompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi
- Leagann an scoil béim ar an gceart atá ag gach duine i bpobal na scoile ar a bheith slán sábháilte sa scoil.
- Tugann foireann na scoile dea-shampla d'iompar ina léirítear meas do gach ball de phobal na scoile i ngach caidreamh a bhíonn acu leo.
- Tugann an fhoireann aiseolas cuiditheach do dhaltaí nuair nach mbíonn iompar agus teanga a léiríonn cineáltas agus meas le sonrú uathu.

Curaclam (Teagasc agus Foghlaim)

- Cuirtear teagasc agus foghlaim atá comhoibríoch agus measúil chun cinn i gcónaí
- Eagraítear seachtain speisialta ar théama cineáltais le gníomhaíochtaí agus ceachtanna a dhíríonn go sonrach ar an ábhar.
- Baintear úsáid as scéalta, dánta, agus téacsanna eile sa churaclam Béarla agus Gaeilge a phléann le téamaí na cairdeasa, na comhbhá, an mheasa, agus an seasamh suas ar son daoine eile. Is féidir plé a dhéanamh ar charachtair a bhíonn ag tabhairt aghaidh ar bhulaíocht nó ag cabhrú le daoine eile.
- Úsáidtear drámaíocht agus rólghlacadh chun daltaí a chur i gcásanna ina gcaithfidh siad smaoineamh ar conas bulaíocht a aithint, conas freagairt dó, agus conas cabhrú le híospartaigh.
- Úsáidtear ealaín agus ceol mar mheáin chun mothúcháin a chur in iúl agus chun plé a dhéanamh ar théamaí a bhaineann le bulaíocht, mar shampla an t-aonrú, an brón, nó an misneach.
- Stair agus Tíreolaíocht: Úsáidtear scéalta stairiúla nó cultúir éagsúla a léiríonn

tábhacht na héagsúlachta, an chomhair, agus an chomhionannais.

- **Tionscadail Tras-Churaclaim:** Usáidtear tionscadail a nascann ábhair éagsúla le chéile chun téama na frith-bhulaíochta a iniúchadh ó pheirspictíochtaí éagsúla. Mar shampla, d'fhéadfadh daltaí feachtas frith-bhulaíochta a chruthú ag baint úsáide as ealaín, teicneolaíocht, agus scríbhneoireacht.

- **Comhairle na nDaltaí:** Cuirtear comhairle na ndaltaí san áireamh chun tuairimí na ndaltaí a fháil ar conas bulaíocht a chosc, chun cineáltais a chur chun cinn agus chun iad a chur ar an eolas faoi na beartais scoile.

- Bíonn deiseanna rialta ag scoláirí oibriú i ngrúpaí beaga lena bpiaraí, rud a d'fhéadfadh cabhrú le braistint nascachta, muintearais agus comhbhá a fhorbairt i measc scoláirí**.**

- Cuirtear luach na héagsúlachta chun cinn chun aghaidh a thabhairt ar dhearcaí claonta agus chun aird a tharraingt ar a dho-ghlactha is atá iompraíocht bhulaíochta.

- Déantar féinmheas a chothú agus a fheabhsú i measc na ndaltaí uile trí ghníomhaíochtaí curaclaim agus seach-churaclaim araon. Tabharfar deiseanna do dhaltaí féinmheas dearfach a fhorbairt trí idirghníomhaíochtaí foirmiúla agus neamhfhoirmiúla.

- Tá sé mar aidhm ag na curaclaim don Oideachas Sóisialta, Pearsanta agus Sláinte (OSPS) agus don Oideachais Caidrimh agus Gnéasachta (OCG) ag leibhéal na bunscoile folláine, féinmhuinín agus muintearas scoláirí a chothú agus braistint freagrachta pearsanta na scoláirí a fhorbairt maidir lena niompraíocht agus lena ngníomhaíochtaí féin. Is féidir scileanna maidir le foghlaim shóisialta agus mhothúchánach (SEL) na scoláirí a fheabhsú le curaclam OSPS.

  Seo leanas na cláracha ata in usáid againn.

Bí Sábháilte.
Clár OCG
Misneach
Friends for Life

Polasaí agus Pleanáil:

Tá réimse de pholasaithe eile ann, amhail an atá ag an scoil a thacaíonn le polasaí Bí Cineálta na scoile a fheidhmiú. Seo leanas na polasaithe atá ag Gaelscoil Ghráinne Mhaol.

polasaí úsáide inghlactha

an polasaí maoirseachta

an polasaí teagaisc oideachais speisialta,

an cód iompar

polasaí sláinte agus sáibháilteacht

plean folláine

Féin mheastóireacht scoile maidir le folláine

Déanann Gaelscoil Ghráinne Mhaol forbairt ghairmiúl leannach tríd na scoile a chabhróch le polasaí Bí Cineálta na scoile a fheidhmiú.

- Friends for life
- ADHD friendly school.
- Traenáil ar Chleachtas Aisíríoch.
- Forbairt ghairme don fhoireann go léir i dtaca leis an mbulaíocht d'fhonn a chinntiú go mbeidh tuiscint ag an bhfoireann ar fad ar cad is bulaíocht ann, ar an gcaoi a dtéann sí i bhfeidhm ar shaol na ndaltaí agus ar an ngá a bhíonn ann freagairt di agus i a chosc.
- Athbhreithniú bliaintúil ar gánna CPD na múinteoirí, le eolas a bhailiú faoi na scíleanna agus an taithí atá ag múinteoirí na scoile.
- Feachtas feasachta agus oiliúna don scoil ina hiomláine i dtaca le gach gné den bhulaíocht, lena n-áirítear, tuismitheoir(í)/caomhnóir(í) agus pobal níos leithne na scoile.

Caidreamh agus Comhpháirtíochtaí :

D'fhéadfaí a mheas go ndéanann siad seo a leanas, nach liosta uileghabhálach é, caidreamh agus comhpháirtíochtaí a neartú idir baill de phobal na scoile:

Tionscnaimh feasachta atá aoisoiriúnach agus a fhéachann ar na cúiseanna atá le hiompraíocht bhulaíochta agus an tionchar atá aici, lena náirítear iad siúd a théann i ngleic le cairdeas a stiúradh, bulaíocht bunaithe ar fhéiniúlacht, bulaíocht chiníoch, bulaíocht homafóbach/trasfhóbach, gnéasachas agus ciapadh gnéasach.

- Guthanna na nDaltaí a Chumasú: Cruthaitear meicníochtaí do dhaltaí a gcuid imní a chur in iúl agus cur le timpeallacht dhearfach scoile. D'fhéadfadh sé seo a bheith san áireamh comhairlí na ndaltaí, boscaí moltaí, nó cruinnithe ranga rialta inar féidir le daltaí a gcuid smaointe agus tuairimí a roinnt.
- Tacú le rannpháirtíocht ghníomhach scoláirí i saol na scoile.
- Tacú le rannpháirtíocht ghníomhach tuismitheoirí i saol na scoile, lena náirítear iad siúd a bhféadfadh sé a bheith deacair nó dúshlánach dóibh dul i mbun plé leis an scoil de bhrí nach bhfuil eolas acu ar an gcóras oideachais nó de bharr bacainní teanga nó cultúrtha
- Ceardlanna nó seimineáir a reáchtáil do scoláirí, foirne scoile agus tuismitheoirí chun feasacht ar thionchar na bulaíochta a mhúscailt.
- Tacú le gníomhaíochtaí a fhorbraíonn comhbhá, meas agus teacht aniar.
- Gníomhartha cineálta a chur chun cinn.
- Fadhbréiteach a theagasc.

Tá na polasaithe **maoirseachta agus monatóireachta** a leanas i bhfeidhm ag an scoil chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Spásanna Fisiciúla Sábháilte agus Fáilteacha a Chruthú: Déanann Gaelcoil Ghrainne Mhaol cinnte go bhfuil gach limistéar den scoil, lena n-áirítear seomraí ranga, clóis súgartha agus leithris, sábháilte go fisiciúil agus go mbraitheann siad fáilteach do gach dalta. Táimid aireach faoí aon limistéar a d'fhéadfadh a bheith contúirteach nó iargúlta.

- Tacaíonn cruthú spásanna fisiciúla sábháilte le sábháilteacht shíceolaíocht agus is

beart tábhachtach é chun iompraíocht bhulaíochta a chosc. Tá sé níos éasca d'fhoirne scoile maoirseacht a dhéanamh ar scoláirí i spásanna atá infheicthe go soiléir. I nGaelscoil Ghráinne Mhaol tá na páistí le feiceáil i gcónaí sa seomra ranga,sa ghairdín nó sa chlós. Beart tábhachtach is ea maoirseacht chuí chun cabhrú le hiompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Tá polasaí maoirseachta ag Gaelscoil Ghráinne Mhaol chun sábháilteacht ár gcuid scoláirí a chinntiú agus maoirseacht a dhéanamh ar scoláirí nuair atá siad ag freastal ar an scoil nó ar imeachtaí scoile.

Iompraíocht Chibearbhulaíochta a Chosc

An curaclam OSPS a chur i bhfeidhm.

- An curaclam um inniúlacht ar na meáin dhigiteacha a chur i bhfeidhm, ar curaclam é ina ndéantar scoláirí a theagasc faoi iompraíocht fhreagrach ar líne agus faoi shaoránacht dhigiteach.
- Comhráite rialta le scoláirí faoi chaidreamh atá measúil agus cineálta a chothú ar líne.
- Polasaí úsáide inghlactha don teicneolaíocht a fhorbairt agus a chur in iúl.
- Tagairt a dhéanamh d'iompraíocht chuí ar líne mar chuid de na caighdeáin iompraíochta sa Chód Iompair.
- Imeachtaí sábháilteachta ar líne a chur chun cinn nó a reáchtáil do thuismitheoirí atá freagrach as maoirseacht a dhéanamh ar ghníomhaíochtaí a leanaí ar líne.
- Lá na sábháilteachta idirlín a reáchtáil chun feasacht a threisiú maidir le hiompraíocht chuí ar líne.

Áiseanna agus ceachtanna a chur ar fáil do na scoláirí agus do thuismitheoirí/ caomhnóirí mar chuid de Lá na sábháilteachta idirlín ó na foinsí a leanas

Webwise

HTML Heroes

Fuse

Be Kind Online

Cosc ar gléasanna cliste ar scoil.

Conradh ranga a chruthú maidir le hiompar oiriúnach ar ríomhairí scoile.

Rialacha ón gCód Iompair agus luachanna scoile maidir le hiompar oiriúnach ar líne a chur in iúl do thuismitheoirí ag an Lá Oscailte.

Iompraíocht Bulaíochta Homafóbaí/Trasfóbaí a chosc

- Timpeallacht fhisiciúil ionchuimsitheach a chothú agus a choinneáil , amhail póstaeir ábhartha a chur ar taispeáint.
- Tacaíocht piaraí a spreagadh amhail piarmheantóireacht agus gníomhaíochtaí a chothaíonn comhbhá.
- Steiréitíopaí inscne a cheistiú.
- Ceardlanna agus seimineáir a reáchtáil do scoláirí, d'fhoireann na scoile agus do thuismitheoirí chun feasacht a mhúscailt ar thionchar na hiompraíochta bulaíoch homafóbaí.
- Spreagadh a thabhairt do scoláirí labhairt amach nuair a fheiceann siad iompraíocht homafóbach ag tarlú.
- A chinntiú go léirítear in ábhar léitheoireachta na leabharlainne agus na dtéacsleabhar taithí saoil chuí scoláirí agus daoine fásta ó chúlraí náisiúnta, eitneacha agus cultúir éagsúla.

- Cuireadh a thabhairt do chainteoirí ó chúlraí eitneacha éagsúla.
- A chinntiú go bhfuil na deiseanna céanna ag gach scoláire páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí scoile beag beann ar a (h)inscne.

Iompraíocht Bulaíochta Ciníche a Chosc

- Cultúr scoile a chothú ina ndéantar an éagsúlacht a cheiliúradh agus ina "bhfeiceann daltaí iad féin" ina dtimpeallacht scoile.
- Éagsúlacht na scoile ó thaobh cultúir de a bheith sofheicthe agus ar taispeáint.
- Ceardlanna agus seimineáir a reáchtáil do scoláirí, d'fhoireann na scoile agus do thuismitheoirí chun feasacht ar chiníochas a mhúscailt.
- Tacaíocht piaraí a spreagadh amhail piarmheantóireacht agus gníomhaíochtaí a chothaíonn comhbhá.
- Breathnóirí a spreagadh chun tuairisc a thabhairt nuair a fheiceann siad iompraíocht chiníoch.
- Tacaíochtaí a sholáthar d'fhoireann na scoile chun freagairt do riachtanais scoláirí ar teanga bhreise é an Béarla dóibh agus chun cumarsáid a dhéanamh lena dtuismitheoirí
- Tacaíochtaí a sholáthar d'fhoireann na scoile chun tacú le scoláirí ó mhionlaigh eitneacha, lena náirítear scoláirí ó phobal an Lucht Siúil agus na Romach, agus chun cumarsáid a spreagadh lena dtuismitheoirí.
- Cuireadh a thabhairt do chainteoirí ó chúlraí eitneacha éagsúla.
- A chinntiú go léirítear in ábhar léitheoireachta na leabharlainne agus na dtéacsleabhar taithí saoil chuí scoláirí agus daoine fásta ó chúlraí náisiúnta, eitneacha agus cultúir éagsúla.
- *Deiseanna a sholáthar do phobail Gaelscoil Ghráinne Mhaol chun foghlaim faoi, agus ceiliúradh a dhéanamh ar chúlraí náisiúnta, eitneacha, creidimh agus cultúir éagsúla trí Seachtain Ilchultúrtha a reachtáil.*
- *Seasamh daingean uile-scoile a ghlacadh in éadan bulaíocht ciníche agus rialacha aontaithe agus dolúbtha a chur i bhfeidhm a léiríonn nach nglacfar leis i nGaelscoil Ghráinne Mhaol.*

Iompraíocht Bulaíochta Gnéasaí a Chosc

Tá Gaelscoil Ghráinne Mhaol tiomanta do bheith ag díriú ar chomhionannas inscne mar chuid de bhearta na scoile chun timpeallacht thacúil agus mheasúil a chruthú

I measc na straitéisí chun iompraíocht bulaíochta gnéasaí a chosc tá na nithe seo a leanas, nach liosta uileghabhálach é:

- A chinntiú go léiríonn baill foirne iompraíocht mheasúil agus go gcaitheann siad le scoláirí ar an mbealach céanna beag beann ar a ninscne.
- A chinntiú go bhfuil na deiseanna céanna ag gach scoláire páirt a ghlacadh i1 ngníomhaíochtaí scoile beag beann ar a (h)inscne.
- An éagsúlacht a cheiliúradh ar scoil agus aitheantas a thabhairt do rannpháirtíocht gach scoláire.

- **Foclóir measúil a chur chun cinn:** Spreagtar úsáid teanga atá neodrach ó thaobh

inscne agus cuir in iúl go soiléir nach bhfuil aon leithcheal inscne nó teanga dhímheasúil inghlactha. Ba cheart don fhoireann scoile rólmhúnla a dhéanamh ar an teanga seo.

- **Oiliúint foirne:** Cuir oiliúint ar fáil do bhaill foirne maidir le conas bulaíocht ghnéasach a aithint, conas idirghabháil a dhéanamh go héifeachtach, agus conas tacaíocht a thabhairt d'íospartaigh. Ba cheart go mbeadh siad ar an eolas faoi na bealaí subtlaí a bhféadfadh bulaíocht ghnéasach a léiriú.

- **Curaclam cuimsitheach:** Fíoraigh go bhfuil an curaclam saor ó chlaontacht inscne agus go léiríonn sé éagsúlacht inscne ar bhealach dearfach. Cuir ábhair san áireamh a chuireann comhionannas chun cinn agus a thugann dúshlán do steiréitíopaí.

- **Seasamh suas a spreagadh:** Cumhachtaigh daltaí chun seasamh suas i gcoinne iompar bulaíochta gnéasaí nuair a fheiceann siad é. Múin dóibh straitéisí sábháilte chun idirghabháil a dhéanamh nó chun cabhair a lorg ó dhuine fásta iontaofa.

- **Comhpháirtíocht le tuismitheoirí:** Bí ag obair le tuismitheoirí chun tuiscint a fhorbairt ar bhulaíocht ghnéasach agus ar a héifeachtaí. Cuir iad ar an eolas faoi pholasaithe agus faoi straitéisí na scoile.

- **Monatóireacht agus athbhreithniú:** Déanfar monatóireacht rialta ar an timpeallacht scoile le haghaidh aon chomharthaí de bhulaíocht ghnéasach agus déan athbhreithniú ar éifeachtacht na straitéisí atá i bhfeidhm.

Ciapadh gnéasach a Chosc:

Chun ciapadh gnéasach a chosc, teastaíonn cur chuige dírithe ar oideachas, feasacht agus polasaithe atá soiléir agus infheidhmithe.

I measc na straitéisí chun ciapadh gnéasach a chosc tá na nithe seo a leanas, nach liosta uileghabhálach é:

Eiseamláirí dearfacha a chur chun cinn laistigh de phobal na scoile.

Steiréitíopaí inscne a d'fhéadfadh cur le ciapadh gnéasach a cheistiú.

Timpeallacht scoile sábháilte agus tacúil a chruthú: Ba cheart go mbraitheann daltaí go bhfuil siad sábháilte agus go bhfuil meas orthu sa scoil. Is féidir é seo a chothú trí chaidrimh dhearfacha idir daltaí agus foireann a chur chun cinn, trí ghníomhaíochtaí frith-bhulaíochta a reáchtáil, agus trí bheith sofhreagrach do thuairiscí ar chiapadh.

Comhoibriú le tuismitheoirí agus leis an bpobal: Ba cheart don scoil oibriú i gcomhar le tuismitheoirí agus le heagraíochtaí pobail chun teachtaireachtaí comhsheasmhacha a chur chun cinn maidir le hiompar cuí agus chun tacú le híospartaigh an chiaptha.

Monatóireacht agus meastóireacht rialta a dhéanamh ar na straitéisí: Ba cheart don scoil athbhreithniú rialta a dhéanamh ar a polasaithe agus a chláir chun a chinntiú go bhfuil siad éifeachtach agus go bhfuil siad ag freagairt do riachtanais na scoile.

Mír C: Ag dul i ngleic le hIompraíocht Bhulaíochta

Tá sé mar phríomhaidhm agus aghaidh á tabhairt ar thuairiscí ar iompraíocht bhulaíochta stop a chur leis an iompraíocht bhulaíochta agus, chomh fada agus is féidir, an caidreamh idir na scoláirí atá i gceist a athbhunú, seachas milleán a chur.

Seo a leanas an múinteoir/na múinteoirí atá freagrach as dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta:

Cliodhna Ní Chearbhaill

Nuair a tharlaíonn iompraíocht bhulaíochta, déanfaidh an scoil:

- A chinntiú go néistear leis an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici agus go gcuirtear é/í ar a s(h)uaimhneas.
- Iarracht príobháideacht na ndaoine atá i gceist a chinntiú.
- Gach comhrá go híogair.
- Aois agus cumas na ndaoine atá i gceist a mheas.
- A éisteacht le tuairimí an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á dhéanamh air/uirthi maidir leis an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an gcás.
- A ghníomhú go tráthúil.
- Tuismitheoirí na ndaoine atá i gceist a chur ar an eolas

Is iad seo a leanas na céimeanna a ghlacfaidh an scoil le fáil amach an raibh iompraíocht bhulaíochta á déanamh, na cuir chuige a glacfar chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta agus athbhreithniú a dhéanamh ar dhul chun cinn

<u>Bunmhíniú ar Iompraíocht Bhulaíochta</u>

Iompar spriocdhírithe a dhéanann dochar, ar líne nó as líne, is ea bulaíocht. D'fhéadfadh sé gur dochar fisiciúil, sóisialta agus/nó mothúchánach a bheadh i gceist. Leanann iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh thar thréimhse ama agus bíonn neamhchothroime cumhachta i gceist ann sa chaidreamh idir beirt nó idir grúpaí daoine sa tsochaí.

<u>A aithint ar tharla nó nár tharla iompraíocht bhulaíochta</u>

Agus an múinteoir ag aithint ar tharla nó nár tharla iompraíocht bhulaíochta déanfaidh an mhúinteoir machnamh a dhéanamh ar na nithe seo a leanas: cad, cá háit, cathain agus cén fáth?

An bhfuil sé i gceist dochar fisiciúil, sóisialta nó mothúchánach á dhéanamh de bharr na hiompraíochta?

An bhfuil an iompraíocht á léiriú arís agus arís eile?

Más **Níl** an freagra ar aon cheann de na ceisteanna thuas, ní iompraíocht bhulaíochta an iompraíocht.

Déantar foráil i gCód Iompair na scoile do straitéisí chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí**.**

Más 'Tá' an freagra ar gach ceann de na ceisteanna thuas, is iompraíocht bhulaíochta í an iompraíocht agus ba chóir dul i ngleic léi de réir Ghnásanna Bí Cineálta.

Má bhíonn grúpa scoláirí i gceist, ba chóir teagmháil a dhéanamh le gach scoláire ina (h)aonar ar dtús.

Ina dhiaidh sin, ba chóir bualadh le gach scoláire atá i gceist mar ghrúpa.

Ag an gcruinniú grúpa, ba chóir go niarrfaí ar gach scoláire a c(h)untas féin ar ar tharla a thabhairt lena cinntiú go bhfuil gach duine sa ghrúpa soiléir faoi thuairimí a chéile.

Ba chóirtacaíocht a thabhairt do gach scoláire de réir mar is cuí, i ndiaidh an chruinnithe ghrúpa.

B'fhéidir go mbeadh sé ina chuidiú freisin a iarraidh ar na scoláirí atá i gceist a gcuntas ar an eachtra/na heachtraí a scríobh síos.

Sa chás gur tharla iompraíocht bhulaíochta

Níltear ag súil go ndéileálfaidh scoil le hiompraíocht bhulaíochta a tharlaíonn nuair nach mbíonn scoláirí faoi chúram nó faoi fhreagracht na scoile. Sa chás go mbíonn tionchar ag an iompraíocht bhulaíochta sin ar scoil, áfach, tá iallach ar scoileanna tacú leis na scoláirí atá i gceist. I gcás go leanann an iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh sa scoil, ba chóir do

scoileanna déileáil leis de réir an polasaí seo.
Sa chás nach scoláire ón scoil an scoláire a léiríonn iompraíocht bhulaíochta ach gur scoláire ón scoil an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici, tabharfaidh an scoil tacaíocht don scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici agus rachaidh an scoil i mbun plé leis/léi agus leis na tuismitheoirí chun cinneadh a dhéanamh maidir leis na bearta is féidir a dhéanamh.

Is dlúthchuid de phobal na scoile iad na tuismitheoirí agus tá ról tábhachtach acu, i gcomhar le scoileanna, maidir le dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta. I gcás gur tharla iompraíocht bhulaíochta, ní mór teagmháil a dhéanamh le tuismitheoirí na scoláirí atá i gceist go luath chun iad a chur ar an eolas faoin gcás agus chun dul i gcomhairle leo maidir leis na gníomhaíochtaí atá le déanamh chun dul i ngleic leis an iompraíocht.

Tá sé tábhachtach éisteacht le tuairimí an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici maidir leis an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an gcás.

Ba chóir taifead a choinneáil den phlé a rinneadh le gach duine a bhí i gceist.

Ba chóir go ndéanfadh an taifead seo doiciméadú ar fhoirm agus ar chineál na hiompraíochta bulaíochta, más eol sin (féach Mír 2.5 agus 2.7 de ghnásanna Bí Cineálta), cá háit agus cathain a tharla sé agus dáta na teagmhála tosaigh leis na scoláirí atá i gceist agus a dtuismitheoirí.

Ba chóir go mbeadh tuairimí na scoláirí atá i gceist agus a dtuismitheoirí maidir leis na gníomhartha atá le déanamh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta san áireamh sa taifead.

Iarphlé i gcás gur tharla iompraíocht bhulaíochta

Ní mór don mhúinteoir dul i mbun plé arís leis na scoláirí agus na tuismitheoirí atá i gceist tráth nach bhfuil níos mó ná 20 lá scoile i ndiaidh na teagmhála.

Tosaigh ar na tosca tábhachtacha atá le breithniú mar chuid den phlé seo tá cineál na hiompraíochta bulaíochta, éifeachtacht na straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíochta bhulaíochta agus an caidreamh idir na scoláirí atá i gceist.

Ba chóir don mhúinteoir an tathbhreithniú le scoláirí agus lena dtuismitheoirí a dhoiciméadú lena fháil amach an bhfuil deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta agus tuairimí na scoláirí agus na dtuismitheoirí ina leith sin.
Ba chóir an dáta ar cinneadh go raibh deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta a thaifeadadh freisin.
Ba chóir aon rannpháirtíocht le seirbhísí/tacaíochtaí seachtracha a bhreacadh síos freisin.

D'fhéadfadh sé go mbeadh gá le maoirseacht agus tacaíocht leanúnach do na scoláirí atá i gceist fiú nuair a bheidh deireadh leis an iompraíocht bhulaíochta.

Mura bhfuil deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta ba chóir don mhúinteoir athbhreithniú a dhéanamh ar na straitéisí a úsáideadh i gcomhairle leis na scoláirí atá i gceist agus a dtuismitheoirí agus ba cheart amlíne a aontú le haghaidh tuilleadh plé go dtí go dtiocfaidh deireadh leis an iompraíocht bhulaíochta.

Más léir go bhfuil an scoláire a bhfuil an iompraíocht bhulaíochta á léiriú aige/aici ag leanúint leis an iompraíocht a léiriú, usáidfear na straitéisí chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí dá bhforáiltear i gCód Iompair na scoile. Má dhéantar pionóis smachta a bhreithniú, is ceist é sin idir an scoláire ábhartha, a t(h)uismitheoirí agus an scoil.

Mura bhfuil tuismitheoir(í) sásta leis an gcaoi a ndeachaigh an scoil i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta, de réir Ghnásanna Bí Cineálta Chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus Iarbhunscoileanna, ba chóir iad a atreorú chuig gnásanna gearán na scoile.

Má tá tuismitheoir míshásta leis an gcaoi a ndeachaigh an scoil i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta, féadfaidh sé/sí gearán a dhéanamh leis an Ombudsman do Leanaí má chreideann sé/sí go raibh tionchar diúltach ag gníomhaíochtaí na scoile ar an scoláire.

Bainfidh an scoil úsáid as na cuir chuige seo a leanas chun tacú leo siúd a ndéanfar bulaíocht orthu, iad siúd a bheidh mar fhinné agus iad siúd a léireoidh iompraíocht bhulaíochta

(**1) **Tacaíocht a chur ar fáil dóibh siúd a ndéantar bulaíocht orthu:**

(a) Éist go cúramach leo agus creid iad.

(b) Cuir iad ar a suaimhneas go bhfuil sé ceart labhairt amach agus nach bhfuil siad ciontach as an mbulaíocht.

(c) Cinntigh a sábháilteacht láithreach agus fadtéarmach.

(d) Tairg tacaíocht mhothúchánach, mar shampla, trí éisteacht ghníomhach agus trína chur ar a gcumas a gcuid mothúchán a chur in iúl.

(e) Cuir in iúl dóibh go bhfuil cabhair ar fáil agus treoraigh iad chuig seirbhísí tacaíochta cuí múinteoirí ainmnithe).

(f) Oibrigh leo chun plean sábháilteachta a chruthú chun cabhrú leo déileáil le cásanna bulaíochta sa todhchaí.

(g) Lean ort ag seiceáil leo go rialta chun a chinntiú go bhfuil siad ag déanamh go maith.

(**2) Tacaíocht a chur ar fáil dóibh siúd a bheidh mar fhinné:**

(a) Mínigh dóibh an tábhacht a bhaineann le seasamh suas i gcoinne na bulaíochta agus le cabhrú leo siúd atá á mbulaíocht.

(b) Cruthaigh timpeallacht shábháilte inar féidir leo labhairt amach gan eagla a bheith orthu roimh chúlchaint nó díoltas.

(c) Múin dóibh bealaí sábháilte agus éifeachtacha chun idirghabháil a dhéanamh (e.g., dul i mbun comhrá leis an íospartach, an bulaíocht a thuairisciú do dhuine fásta).

(d) Aithin agus mol iad as a gcuid gníomhartha dearfacha agus as a gcuid misnigh.

(e) Cuir oideachas ar an rang faoi na hiarmhairtí a bhíonn ag an mbulaíocht ar dhaoine agus ar an bpobal scoile i gcoitinne.

(3) Tacaíocht a chur ar fáil dóibh siúd a léireoidh iompraíocht bhulaíochta:

Ag usaíd Cleachtas Aisiríoch

(a) Déan idirghabháil go luath agus go comhsheasmhach nuair a tharlaíonn iompraíocht bhulaíochta.

(b) Labhair leo go príobháideach faoina n-iompraíocht agus cuir in iúl dóibh nach bhfuil sé inghlactha.

(c) Déan iarracht tuiscint a fháil ar na cúiseanna atá taobh thiar dá n-iompraíocht (e.g., frustrachas, easpa scileanna sóisialta, tionchair sheachtracha).

(d) Múin dóibh faoi thionchar a gcuid gníomhartha ar dhaoine eile agus cuir chun cinn an chomhbha.

(e) Cabhraigh leo scileanna sóisialta agus mothúchánacha dearfacha a fhorbairt, mar shampla, réiteach coinbhleachta, rialú feirge, agus cumarsáid éifeachtach.

(f) Cuir i bhfeidhm iarmhairtí iomchuí a bhaineann leis an iompraíocht, agus béim á leagan ar an bhfoghlaim agus ar an athrú iompraíochta seachas ar an bpionós amháin.

(g) Cuir tacaíocht ar fáil dóibh chun a n-iompraíocht a athrú, mar shampla, trí sheisiúin chomhairleoireachta nó trí chláir shóisialta agus mhothúchánacha.

(h) Monatóireacht a dhéanamh ar a n-iompraíocht go rialta agus aiseolas a thabhairt

Déanfar gach iompraíocht bhulaíochta a thaifeadadh. San áireamh ansin beidh an cineál iompraíochta, cá háit agus cathain a tharla sé, agus dáta an chaidrimh le scoláirí agus tuismitheoirí. Déanfar na gníomhaíochtaí agus na tacaíochtaí comhaontaithe chun dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochtaa dhoiciméadú. Más ábhar imní í an iompraíocht bhulaíochta maidir le cosaint leanaí déileálfar leis an gceist gan mhoill de réir *Gnásanna um Chumhdach Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna.*

Mír D: Maoirseacht:

Cuirfidh an príomhoide uasdátú ar iompraíocht bhulaíochta i láthair ag gach cruinniú den Bhord Bainistíochta. San áireamh san uasdátú seo beidh líon na neachtraí iompraíochta bulaíochta a tuairiscíodh ón gcruinniú deireanach, líon na neachtraí leanúnacha agus líon iomlán na neachtraí ó thús na scoilbhliana. Sa chás gur tharla eachtraí iompraíochta bulaíochta, cuirfidh an príomhoide uasdátú ó bhéal ar fáil freisin lena náirítear nuair is ábhartha, eolas a bhaineann le treochtaí agus patrúin a aithníodh, straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíocht

bhulaíochta agus aon straitéisí níos leithne chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Níl eolas pearsanta ná aitheantais san uasdátú seo. Féach Caibidil 7 de ghnásanna Bí Cineálta.

Tá an polasaí seo ar fáil do phobal na scoile ar shuíomh idirlín na scoile agus ina chóip chrua ach é a iarraidh. Tá leagan den pholasaí seo atá in oiriúint do scoláirí ar taispeáint sa scoil agus tá sé ar fáil freisin ar ár suíomh gréasáin agus ina chóip chrua ach é a iarraidh.

Déanfar an polasaí seo agus a chur i bhfeidhm a athbhreithniú ar bhonn bliantúil nó a luaithe agus is indéanta tar éis athrú ábhartha a bheith ann in aon ábhar dá dtagraíonn an polasaí seo.

Sínithe:_____ Dáta: _____

(Cathaoirleach an Bhoird Bainistíochta)

Sínithe:_____ Dáta: _____

(Príomhoide)